

Підвищення ефективності комерціалізації інноваційної продукції шляхом організації венчурного бізнесу

Грач Сергій Валентинович ¹

Опубліковано	Секція	УДК
01.08.2023	Економіка	338.24

DOI: <http://dx.doi.org/10.5281/zenodo.8207756>

Ліцензовано за умовами Creative Commons BY 4.0 International license

Анотація. Інноваційний розвиток є надзвичайно важливим для України в контексті сталого економічного, соціального та технологічного прогресу. Впровадження інновацій сприяє створенню конкурентоспроможних продуктів та послуг, збільшенню ефективності виробництва та підвищенню якості життя громадян. Інновації сприяють розвитку нових галузей економіки, залученню інвестицій та створенню робочих місць. Крім того, інноваційний розвиток сприяє залученню талановитих фахівців, збагачує науково-дослідницький потенціал країни та сприяє інтеграції України у глобальному інноваційному просторі. Для досягнення успіху у цій сфері, необхідна державна підтримка, сприяння бізнесу, академічних установ та наукових центрів.

Ефективна комерціалізація інновацій має вирішальне значення для сучасного суспільства. Цей процес допомагає перетворити наукові дослідження та технологічні ідеї в конкретні продукти та послуги, що задовольняють потреби ринку та споживачів. Інновації стимулюють економічне зростання, підвищують конкурентоспроможність країни на міжнародному рівні та залучають інвестиції. Вони сприяють створенню нових робочих місць та розвитку підприємництва.

Ефективна комерціалізація інновацій допомагає розв'язувати суспільні проблеми, такі як енергоефективність, охорона навколишнього середовища та охорона здоров'я. Вона сприяє розвитку нових технологій, які покращують якість життя людей.

Для успішної комерціалізації інновацій, необхідно підтримувати сприятливі умови для підприємництва, вдосконалювати правові та інтелектуальні власність, а також створювати ефективні механізми передачі технологій. Державна підтримка, науково-технічна експертиза та партнерства між академічними установами та приватним сектором є ключовими чинниками успіху в ефективній комерціалізації інновацій.

Венчурний бізнес має важливе значення в сфері інноваційного розвитку. Він стимулює стартапи та інноваційні проекти, надаючи фінансову підтримку та необхідний капітал для їх реалізації. Цей вид бізнесу сприяє розвитку нових технологій, продуктів та послуг, що сприяють покращенню якості життя, ефективності виробництва та розв'язанню суспільних проблем. Венчурний бізнес також забезпечує менторську підтримку та ресурси для стартапів, сприяючи їхньому успіху та зростанню. Завдяки венчурному бізнесу, інноваційні ідеї можуть перетворитися на

---

¹ магістр, магістрант, кафедра прикладної економіки, ДВНЗ «Національний гірничий університет», м. Київ, Україна, Директор ТОВ УМА КОНСАЛТИНГ, <https://orcid.org/0009-0008-1845-2212>

реальні продукти, що сприяє розвитку економіки та створенню нових можливостей для розвитку суспільства.

Ключові слова: інновації, інноваційні продукти, комерціалізація інновацій, венчурний бізнес.

Improving the efficiency of commercialization of innovative products through the organization of venture capital business

Abstract. Innovative development is extremely important for Ukraine in the context of sustainable economic, social and technological progress. Implementation of innovations contributes to the creation of competitive products and services, increase of production efficiency and improvement of the quality of life of citizens. Innovations contribute to the development of new economic sectors, attract investment and create jobs. In addition, innovative development helps to attract talented professionals, enriches the country's research potential, and promotes Ukraine's integration into the global innovation space. To succeed in this area, government support, business, academic institutions, and research centers are needed.

Effective commercialization of innovations is crucial for modern society. This process helps transform research and technological ideas into concrete products and services that meet the needs of the market and consumers. Innovations stimulate economic growth, increase a country's international competitiveness, and attract investment. They contribute to the creation of new jobs and the development of entrepreneurship.

Effective commercialization of innovations helps solve societal problems, such as energy efficiency, environmental protection, and healthcare. It promotes the development of new technologies that improve the quality of life.

For successful commercialization of innovations, it is necessary to maintain favorable conditions for entrepreneurship, improve legal and intellectual property rights, and create effective mechanisms for technology transfer. Government support, scientific and technical expertise, and partnerships between academic institutions and the private sector are key success factors for the effective commercialization of innovations.

Venture capital business is important in the field of innovation development. It stimulates start-ups and innovative projects by providing financial support and the necessary capital for their implementation. This type of business contributes to the development of new technologies, products and services that improve the quality of life, production efficiency and solve social problems. The venture capital business also provides mentoring and resources for startups, contributing to their success and growth. Thanks to venture capital, innovative ideas can be turned into real products, which contributes to the development of the economy and the creation of new opportunities for the development of society.

Keywords: innovations, innovative products, commercialization of innovations, venture business.

Вступ

Комерціалізація інноваційної діяльності є надзвичайно важливим аспектом для сучасного етапу розвитку України. Вона становить ключовий інструмент для перетворення наукових досліджень та інноваційних ідей в конкурентоспроможні продукти і технології, що сприяють економічному розвитку країни. Комерціалізація інновацій допомагає створити міцний міст між науковими дослідженнями і реальними ринковими потребами, забезпечуючи перетворення ідей у комерційний успіх. Це стимулює залучення інвестицій в дослідження та розвиток, сприяє створенню нових робочих місць і підтримує зростання економіки.

Комерціалізація інноваційної діяльності дозволяє українським вченим та підприємцям вивести свої продукти на світовий ринок, підвищуючи престиж та репутацію країни в глобальній інноваційній спільноті. Крім того, цей процес сприяє технологічному прориву та покращенню якості життя громадян. Успішна комерціалізація інноваційної діяльності в Україні залежить від підтримки з боку держави, створення сприятливого регуляторного середовища, надання грантів та інвестицій для стартапів і інноваційних підприємств.

Актуальність дослідження полягає в тому, що комерціалізація інноваційної діяльності в Україні має вирішальне значення для досягнення сталого економічного зростання та конкурентоспроможності країни на міжнародній арені.

Постановка проблеми. Підвищення ефективності комерціалізації інноваційної продукції є ключовим аспектом розвитку сучасних ринкових економік. Проте, в Україні існує проблема недостатньої реалізації потенціалу венчурного бізнесу як інструменту для впровадження новаторських рішень. Низька обізнаність підприємців та дослідників процесами комерціалізації, складнощі доступу до фінансових ресурсів та відсутність розвиненої підтримки держави перешкоджають успішному впровадженню інновацій на ринок. Тому вирішення цієї проблеми передбачає розвиток ефективних стратегій організації венчурного бізнесу, сприяючи активізації інноваційних ініціатив та стимулюючи співпрацю між науково-дослідними установами та приватним сектором.

Огляд останніх досліджень та публікацій. Відповідно до теми дослідження багато вітчизняних науковців займалися дослідженнями в даній сфері. Так Новікова Н.В. досліджувала інноваційний процес та інноваційний продукт. Кулик О. М. досліджував інновації та інноваційний продукт, їхні суть та значення для туристичної галузі України. В той же час Кіжаєв С.О. вивчав теоретико-правові аспекти трансформації інтелектуальної власності ВНЗ в інноваційний продукт. Луцик О.А. вивчав методи оцінки вартості інтелектуальної власності при її перетворенні в інноваційний продукт.

Васильченко Н.В. розглядав вдосконалення законодавчої дефініції поняття «інноваційний проект» як механізм захисту інноваційної діяльності підприємства. В той же час Литвин І.В. розглядав венчурний бізнес в Україні в умовах воєнного часу. Репіна І.М. Також вивчала венчурний бізнес як підґрунтя розвитку інноваційного підприємництва. Сучасні детермінанти розвитку бізнес-процесів в Україні. А Вдовиченко А.М., Вдовиченко А.Н., та Прокопенко О.О. вивчали венчурний бізнес в конкурентній стратегії інноваційного розвитку підприємств. Петренко та Яцина аналізували шляхи вдосконалення венчурного бізнесу в Україні.

Постановка завдання. Об'єкт дослідження – процес комерціалізації інноваційної продукції. Предмет дослідження – методичні аспекти визначення шляхів підвищення ефективності провадження інновацій на підставі організації венчурного бізнесу.

Мета дослідження – теоретично обґрунтувати методичні підходи до процесу підвищення ефективності комерціалізації інноваційних продуктів, які базуються на організації венчурного бізнесу.

Результати

Комерціалізація інноваційної продукції відіграє важливу роль у розвитку сучасного суспільства. Цей процес передбачає перетворення ідеї або технології в комерційно вигідний продукт, який задовольняє потреби ринку та споживачів. Комерціалізація сприяє росту економіки, залученню інвестицій та створенню нових робочих місць. Вона вимагає впровадження стратегій маркетингу, правового захисту інтелектуальної власності, а також сприяє партнерству між науковими установами та

підприємствами. Комерціалізація інноваційної продукції є ключовим чинником прогресу та сталого розвитку суспільства.

Комерціалізація інноваційної продукції допомагає вирішувати суспільні проблеми через впровадження новаторських технологій та послуг. Цей процес забезпечує конкурентний перевагу компаній і держави на міжнародному ринку, сприяє росту економіки та підвищує життєвий рівень населення. Комерціалізація створює позитивний вплив на інноваційну динаміку та дослідницьку діяльність у країні.

Зважаючи на науково-дослідницьку проблематику цієї статті, існує необхідність розкриття категорії «інноваційний продукт», відповідно до сучасних уявлень науковців.

Для чого скористаємося нижченаведеною таблицею (Таблиця 1), в якій наочним чином наведені трактування даної економічної категорії в трудах сучасних вчених.

Таблиця 1

Визначення категорії «інноваційний продукт»

№ п/п	Автор	Визначення
1	Новікова Н.В. [1]	Продукт або послуга, які відрізняються від існуючих на ринку своїми новаторськими характеристиками, покращеною функціональністю, технологічними перевагами або новими способами виробництва, які пропонують значне покращення або нові можливості для споживачів.
2	Кулик О.М. [2]	Результат творчої діяльності, який пропонує нові рішення для задоволення потреб ринку, спираючись на передові технології, наукові відкриття або унікальні підходи до вирішення проблем або покращення існуючих продуктів.
3	Кіжаєв С.О. [3]	Продукт, який має вищий рівень інноваційності порівняно зі звичайними ринковими пропозиціями, і зазвичай характеризується вищою вартістю, новими функціями або можливостями, які виходять за рамки існуючих стандартів.
4	Луцик О.А. [4]	Продукт, який впроваджує нововведення або революційні зміни в своєму секторі ринку, часто допомагаючи забезпечити конкурентну перевагу компанії або покращити якість життя користувачів.
5	Васильченко Н.В. [5]	Технічний або нетехнічний продукт, що пропонує нові рішення, що розширюють або змінюють можливості споживачів, і сприяє розвитку економіки, стимулюючи зростання і підвищення продуктивності різних галузей.

Таким чином зважаючи на вищенаведені визначення можна зробити висновок, що інноваційна продукція – це нові або вдосконалені продукти, товари або послуги, які виникли в результаті впровадження новаторських ідей, технологій або рішень. Ці продукти мають нові характеристики або властивості, які забезпечують їм конкурентні переваги на ринку та відповідають потребам і вимогам споживачів. Інноваційна продукція визначається як результат досліджень, розробок та технологічних змін, спрямованих на поліпшення якості життя, ефективності виробництва та стимулювання прогресу в різних сферах діяльності.

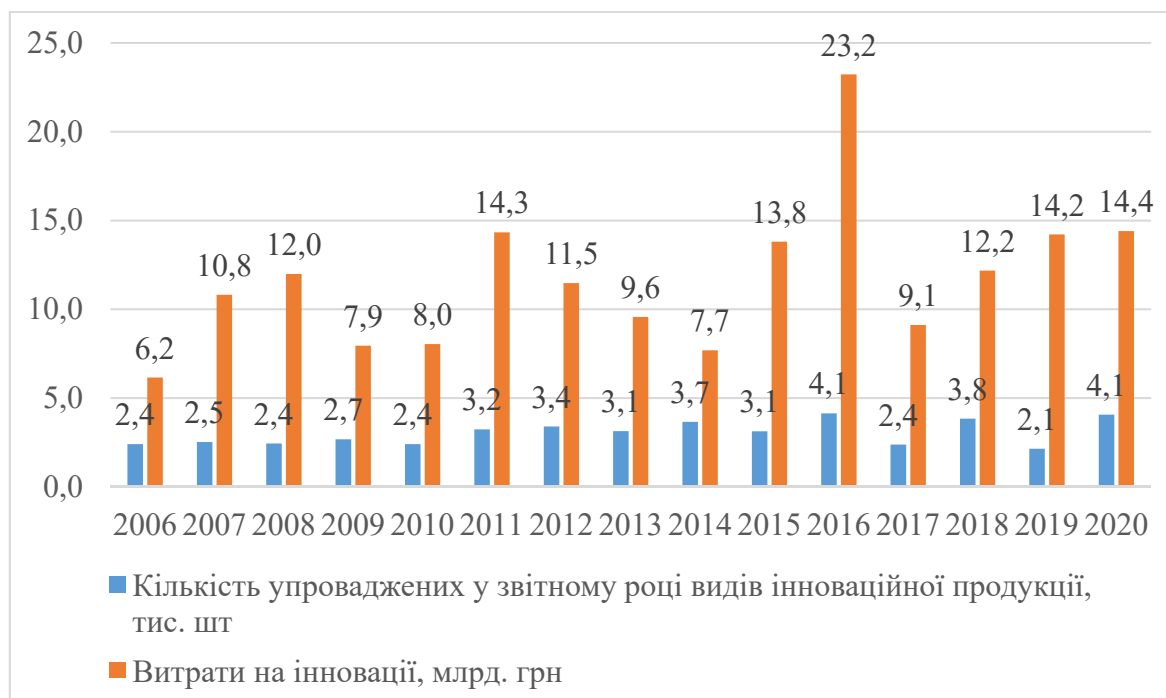
Визначення категорії «венчурний бізнес» наведено в таблиці 2.

Таким чином раціонально буде визначити, що венчурний бізнес – це форма фінансової діяльності, призначена для інвестування в стартапи та інноваційні проекти з високим потенціалом зростання. Венчурні інвестори надають фінансову підтримку молодим підприємствам у обмін на частку у власності або прибутку. Цей вид бізнесу зазвичай пов'язаний з великими ризиками, але може приносити високі прибутки в разі успішного розвитку інвестованих проектів. Венчурний бізнес активно сприяє розвитку інноваційного середовища та стимулює економічний прогрес.

Визначення категорії «венчурний бізнес»

№ п/п	Автор	Визначення
1	Литвин І.В. [6]	Форма фінансової діяльності, коли інвестори надають фінансову підтримку молодим стартапам або інноваційним компаніям з високим потенціалом росту та прибутковості, зазвичай на ранніх стадіях їх розвитку.
2	Репіна І.М. [7]	Сектор інвестиційної діяльності, який спеціалізується на фінансуванні новаторських проектів та стартапів з метою отримання високого рівня прибутку, приймаючи при цьому високий ризик і нестабільність.
3	Вдовиченко А.М. [8]	Форма інвестування, де інвестори (венчурні фонди, приватні інвестори тощо) надають капітал та підтримку стартапам і молодим компаніям з перспективними ідеями та інноваційними продуктами з метою отримання значного прибутку у майбутньому.
4	Петренко З.М. [9]	Фінансова діяльність, спрямована на інвестування в підприємства з інноваційним потенціалом, які часто знаходяться в ранніх стадіях розвитку, з метою забезпечення їхнього зростання, розширення та успіху на ринку.

Розглянемо та проаналізуємо динаміку ключових показників розвитку інновацій в Україні (Рисунок 1).

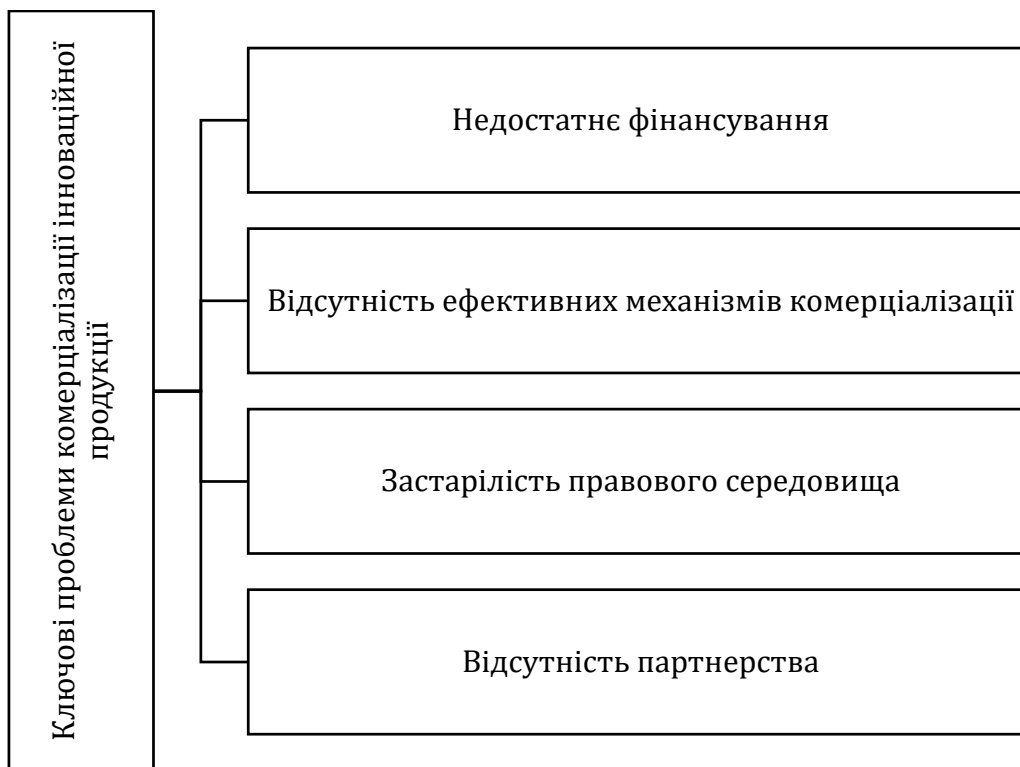

Рис. 1. Динаміка ключових показників розвитку інновацій в Україні у 2006-2020 рр. [10]

Як можна побачити із вищенаведеної динаміки кількість інноваційних продуктів впроваджених в економіці держав за аналізуемий проміжок часу коливалось в

діапазоні 2,1-4,1 тис. одиниць. В то й же час порівняння із динамікою інвестицій свідчить про відсутність прямої залежності між цими показниками.

Зважаючи на відсутність прямої залежності між обсягами фінансування та кількістю інноваційних продуктів впроваджених в економіці держави, можна визначити, що на ефективність комерціалізації інноваційних продуктів в Україні здійснюють вплив не тільки фінансові фактори. Ключові проблеми комерціалізації інноваційної продукції відображені на нижченаведеній схемі (Рисунок 2).

Рис. 2. Ключові проблеми комерціалізації інноваційної продукції

Джерело: побудовано автором за [1-9]

Недостатнє фінансування – багато інноваційних проектів стикаються з відсутністю або обмеженим доступом до достатнього фінансування для розвитку та комерціалізації. Необхідність залучення інвестицій і ризиковий характер інноваційних проектів створюють перешкоди для їх успішної реалізації.

Відсутність ефективних механізмів комерціалізації – недостатність знань та навичок в галузі комерціалізації у науковців та підприємців збільшує ризик невдачі інноваційних проектів. Важливо розвивати екосистему, що сприяє комерціалізації, і надавати належну підтримку з боку держави та інших організацій.

Застарілість правового середовища – недостатня гнучкість та застарілість законодавства можуть стати перешкодою для впровадження інноваційних продуктів та послуг. Необхідно сприяти створенню сприятливих умов для інноваційної діяльності, включаючи правову базу і регуляторні рамки.

Відсутність ефективної системи партнерства – необхідність у співпраці між науковими установами, промисловими підприємствами та інвесторами для успішної комерціалізації інновацій. Важливо розвивати мережу партнерських зав'язків та забезпечувати обмін знань та ресурсів.

В цілому в рамках даної статті хотілося б виділити три методичні підходи до процесу підвищення ефективності комерціалізації інноваційних продуктів, які базуються на організації венчурного бізнесу:

- проведення наукових досліджень за замовленням виробничих компаній;
- створення спільних лабораторій;
- продаж та часткове передача прав на використання результатів наукових досліджень.

Проведення наукових досліджень за замовленням виробничих компаній – полягає у проведенні наукових досліджень за замовленням виробничих компаній. Цей підхід визначає взаємодію між науково-дослідними організаціями та промисловим сектором, спрямовуючи зусилля на задоволення реальних потреб ринку та споживачів.

Проведення наукових досліджень за замовленням виробничих компаній дозволяє вирішувати конкретні технологічні або виробничі проблеми, що стикаються замовники. Це сприяє розробленню інноваційних рішень, які враховують потреби ринку, забезпечуючи науковим дослідникам практичний фокус і напрямок для своєї роботи.

Крім того, цей підхід створює тісний зв'язок між науково-дослідними установами та виробничими компаніями, що сприяє обміну знань, технологій та досвіду. Взаємодія між сторонами допомагає ідентифікувати потреби ринку та вдосконалювати інноваційні продукти, що забезпечує їхню конкурентоспроможність та успішну комерціалізацію.

Цей підхід може стати важливим каталізатором для створення інноваційних рішень, що задовольняють вимоги ринку та сприяють сталому розвитку економіки країни. Взаємодія між наукою та промисловістю створює нові можливості для зростання та розвитку, роблячи перші кроки до створення успішних інноваційних продуктів.

Створення спільних лабораторій – базується на організації венчурного бізнесу, полягає у створенні спільних лабораторій. Цей підхід передбачає співпрацю між науково-дослідними установами, університетами або науковими парками з приватними компаніями, інвестиційними фондами або стартапами з метою спільного розроблення та комерціалізації інноваційних продуктів.

Створення спільних лабораторій дозволяє об'єднати ресурси, технічні знання та експертизу різних сторін для здійснення досліджень та розробки новаторських рішень. Цей підхід сприяє створенню синергії між науковими можливостями і практичним досвідом бізнесу, що допомагає прискорити розробку та впровадження інновацій.

Такий тип співпраці сприяє зменшенню ризиків для обох сторін: науково-дослідники отримують можливість перевірити свої ідеї на практиці, а компанії отримують доступ до передових наукових розробок та технологій. Це сприяє залученню інвестицій та сприяє зростанню інноваційного потенціалу країни.

Взаємодія між різними сторонами, що відбувається у спільних лабораторіях, створює плідний ґрунт для вирішення складних викликів та реалізації перспективних ідей, що сприяє впровадженню нових інноваційних продуктів на ринок та підвищенню конкурентоспроможності країни.

Продаж та часткове передача прав на використання результатів наукових досліджень – заснований на організації венчурного бізнесу, включає продаж та часткову передачу прав на використання результатів наукових досліджень. Цей підхід передбачає взаємодію між науково-дослідними установами або стартапами, що мають інноваційні розробки, та бізнес-структурами, які мають потенціал впровадження та комерціалізації цих розробок.

Продаж та передача прав на використання результатів наукових досліджень дозволяє науковим установам або стартапам отримати необхідні ресурси, зокрема фінансові кошти, для подальшого розвитку та впровадження своїх інноваційних продуктів. Бізнес-структури, в свою чергу, отримують доступ до новаторських рішень та технологій, що можуть підвищити їхню конкурентоспроможність на ринку.

Цей підхід також забезпечує розподіл ризиків та відповідальності між сторонами, що може сприяти успішному впровадженню інновацій на ринку. При цьому, правовий аспект і захист прав інтелектуальної власності є важливим елементом для успішної реалізації цього підходу.

Висновки

Як підсумок даного наукового дослідження можна зробити наступні висновки:

1. Комерціалізація інноваційної діяльності є надзвичайно важливим елементом на сучасному етапі розвитку України. Це сприяє перетворенню наукових розробок та ідей в успішні продукти та послуги, забезпечуючи економічне зростання, створення нових робочих місць та підвищення конкурентоспроможності країни на міжнародному ринку. Комерціалізація інновацій забезпечує створення інноваційної культури та стимулює розвиток технологічного потенціалу, що є критичним для сталого розвитку України.

2. Сучасні проблеми комерціалізації інноваційної продукції в Україні включають недостатнє фінансування для розвитку інноваційних стартапів, обмежений доступ до інвестицій, відсутність ефективних механізмів комерціалізації та застаріле законодавство. Також важливими є відсутність партнерств та менторства, що обмежує швидкий доступ до ринку та розвиток інновацій.

3. Всі три підходи (виділені в статті) до підвищення ефективності комерціалізації інноваційних продуктів, що базуються на організації венчурного бізнесу, мають свої переваги. Проведення наукових досліджень за замовленням виробничих компаній, створення спільних лабораторій та продаж прав на результати досліджень сприяють співпраці між науковцями та бізнесом, стимулюють інновації та підвищують шанси успіху інноваційних продуктів на ринку.

Список використаних джерел

1. Новікова Н. В. (2021). Інноваційний процес та інноваційний продукт. Сучасний стан та потенціал розвитку індустрії гостинності в Україні: зб. матеріалів I Всеукр. наук.-практ. конф.(м. Херсон, 23 квітня 2021 р.)/за ред. доц. Морозової ОС Херсон: ХДАЕУ, 2021. 327 с. (р. 126).
2. Кулик О. М. (2021). Інновації та інноваційний продукт, їхні суть та значення для туристичної галузі України. In The 4th International scientific and practical conference «Modern directions of scientific research development» (September 28-30, 2021) VoScience Publisher, Chicago, USA. 2021. 493 p. (p. 446).
3. Кіжаєв С.О. Теоретико-правові аспекти трансформації інтелектуальної власності ВНЗ в інноваційний продукт. Укладачі–науковці кафедри економіки підприємства та організації підприємницької діяльності Одеського національного економічного університету: Янковий ОГ–доктор економічних наук, професор, заслужений діяч науки і техніки, 85.
4. Луцик О.А., Векленко А.І., & Гриненко, Є.А. Методи оцінки вартості інтелектуальної власності при її перетворенні в інноваційний продукт. Просторовий розвиток територій: традиції та інновації: матеріали II Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Київ, 26–27 листопада 2020 р.). К.: ДКС Центр, 2020. 212 с. (р. 81).

5. Васильченко Н.В. (2020). Про вдосконалення законодавчої дефініції поняття «інноваційний проект» як механізм захисту інноваційної діяльності підприємства. С. 80-89.
6. Литвин, І. В., & Булак, Ю. В. (2022). Венчурний бізнес в Україні в умовах воєнного часу. URL: <https://science.lpnu.ua/sites/default/files/journal-paper/2022/dec/29541/220972maket-287-295.pdf>
7. Рєпіна, І. М. (2019). Венчурний бізнес як підґрунтя розвитку інноваційного підприємництва. Сучасні детермінанти розвитку бізнес-процесів в Україні. Київський національний університет технологій та дизайну. URL: https://er.knutd.edu.ua/bitstream/123456789/12900/1/SDRBP2019_P150-153.pdf
8. Вдовиченко А.М., Вдовиченко, А. Н., & Прокопенко, О. О. (2019). Венчурний бізнес в конкурентній стратегії інноваційного розвитку підприємств. URL: <https://biblio.suitt.edu.ua/handle/123456789/4066>
9. Петренко З., & Яцина, В. В. (2023). Шляхи вдосконалення венчурного бізнесу в Україні. URL: <https://repository.kpi.kharkov.ua/bitstreams/144b4d71-6e0a-4f40-904b-ebb98a9485f7/download>
10. Економічна статистика / Наука, технології та інновації. URL: https://ukrstat.gov.ua/operativ/menu/menu_u/ni.htm